

SK

SK

SK

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

V Bruseli, 8.7.2009
KOM(2009) 338 v konečnom znení

2009/0101 (CNS)

Návrh

RÁMCOVÉ ROZHODNUTIE RADY

o práve na tlmočenie a preklad v trestnom konaní

{SEK(2009) 915}

{SEK(2009) 916}

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. Úvod

1. Cieľom tohto návrhu rámcového rozhodnutia Rady je stanoviť spoločné minimálne štandardy v súvislosti s právom na tlmočenie a preklad v trestnom konaní v celej Európskej únii. Návrh je plánovaný ako prvý krok v rade opatrení, ktoré majú nahradiť návrh rámcového rozhodnutia Rady o určitých procesných právach v trestnom konaní v celej Európskej únii, ktorý Komisia predložila v roku 2004 – KOM(2004) 328, 28. 4. 2004 – a ktorý bol po riadnom oznámení Rade a Európskemu parlamentu stiahnutý. Napriek trojročným diskusiám v pracovnej skupine Rady sa nepodarilo dosiahnuť dohodu o tomto návrhu a prakticky sa od neho upustilo v júni 2007 po bezvýslednej diskusii v Rade pre spravodlivosť a vnútorné veci. V súčasnosti sa za všeobecne prijateľný ďalší postup považuje prijatie prístupu založeného na postupných krokoch; tento prístup zároveň pomôže postupne vybudovať istotu a prispeje k posilneniu vzájomnej dôvery. Preto by sa tento návrh mal vnímať ako súčasť komplexného balíka právnych predpisov, pomocou ktorých sa uskutoční úsilie stanoviť minimálny súbor procesných práv v trestnom konaní v Európskej únii. K právam, ktoré obsahoval návrh z roku 2004, patrilo popri práve na bezplatné tlmočenie a preklad aj právo na právne poradenstvo, právo na informácie o právach (listina práv), právo zraniteľných obžalovaných na osobitnú pozornosť, právo komunikovať s konzulárnymi orgánmi a právo komunikovať s rodinou. V tomto návrhu sa Komisia rozhodla zamerať na právo na tlmočenie a preklad, pretože išlo o najmenej kontroverzné právo v rámci diskusií o návrhu z roku 2004 a o tomto práve boli dostupné informácie a výskum.
2. Cieľom tohto návrhu je zlepšiť práva podozrivých, ktorí nerozumejú jazyku ani nehovoria jazykom konania. Vytvorením spoločných minimálnych štandardov v súvislosti s týmito právami by sa malo umožniť uplatňovanie zásady vzájomného uznávania.
3. Pokiaľ ide o právny základ, návrh je založený na článku 31 ods. 1 Zmluvy o Európskej únii. Článok 31 ods. 1 písm. c) zahŕňa predpoklad, že Európska únia môže vytvoriť „jednotnú akciu“ s cieľom zabezpečiť zlučiteľnosť predpisov v prípade potreby zlepšenia spolupráce. Pre justičnú spoluprácu, a najmä pre vzájomné uznávanie, je nevyhnutné, aby existovala vzájomná dôvera. Na zlepšenie vzájomnej dôvery a tým aj spolupráce je potrebný určitý stupeň zlučiteľnosti.
4. Právo na tlmočenie a preklad, ktoré pramení z Európskeho dohovoru o ľudských právach (EDĽP), je zásadné pre osobu obvinenú zo spáchania trestného činu, ktorá nerozumie jazyku konania. Podozrivý má právo vedieť, aké obvinenia boli proti nemu vznesené a rozumieť konaniu. Musí mať možnosť porozumieť, z čoho je obvinený. Mali by sa poskytnúť preklady základných procesných dokumentov. Tlmočenie a preklad sa musia zabezpečiť bezplatne v súlade s EDĽP.
5. Posúdenie vplyvu

Návrh bol predmetom posúdenia vplyvu, ktoré sa nachádza v dokumente SEK(2009) 915. Posúdenie vplyvu preskúmala a následne dňa 27. mája 2009 schválila rada pre posudzovanie vplyvu. Odporúčania tejto rady a spôsob ich uplatnenia sa uvádzajú v bode 25 posúdenia vplyvu (http://ec.europa.eu/governance/impact/practice_en.htm). Stanovili sa tieto možnosti:

a) Zachovanie súčasného stavu by znamenalo, že sa neprijmú žiadne opatrenia na úrovni EÚ. Súčasná situácia, v ktorej sa očakáva, že členské štáty budú plniť svoje povinnosti vyplývajúce z EDLP, by mohla pokračovať ako doteraz, čo by však znamenalo, že by sa naďalej pociťovala nerovnováha medzi orgánmi činnými v trestnom konaní a obvinenými, ktorá dodnes bráni vzájomnému uznávaniu. Malo by to zanedbateľné ekonomické následky.

b) Nelegislatívne opatrenia ako odporúčania by podnietili výmeny medzi členskými štátmi a pomohli určiť najlepšiu prax. Táto možnosť by viedla k lepšiemu povedomiu o štandardoch EDLP pomocou rozširovania a odporúčania postupov, ktoré pomáhajú v dodržiavaní súladu. Nedosiahla by sa ňou ďalšia aproximácia zákonných štandardov.

c) Nový nástroj, ktorý zahŕňa všetky práva v zmysle návrhu z roku 2004. Jeho vykonávanie členskými štátmi, monitorovanie Komisiou a konečné odvolanie sa na Súdny dvor európskych spoločenstiev (SD) by pomohli prekonať rozdiely v dodržiavaní EDLP a podporiť vzájomnú dôveru. Hospodársky vplyv by bol dvojaký: po prvé, náklady na zavedenie služieb s cieľom zabezpečiť rešpektovanie práv a po druhé, zisk v súvislosti so zníženými nákladmi na odvolacie konania.

d) Opatrenie obmedzené na cezhraničné prípady by predstavovalo prvý krok. Vyžadovalo by si dôkladné zváženie, aby sa primerane vyriešil každý potenciálny problém súvisiaci s diskrimináciou medzi kategóriami podozrivých v cezhraničnom konaní a tých vo vnútroštátnom konaní. Ako pri predchádzajúcej možnosti, hospodársky vplyv by bol dvojaký: po prvé, náklady na zavedenie služieb s cieľom zabezpečiť rešpektovanie práv a po druhé, zisk v súvislosti so zníženými nákladmi na odvolacie konania, ale v menšom rozsahu ako pri predchádzajúcej možnosti, pretože je menej ambiciózná v rozsahu pôsobnosti.

e) Uprednostnenú možnosť predstavuje postupný prístup, pri ktorom by opatrenia regulujúce prístup k tlmočnickým a prekladateľským službám stáli na začiatku, a od členských štátov by sa prostredníctvom zahrnutého nového rámcového rozhodnutia požadovalo, aby dodržiavali minimálne štandardy pre dostupnosť tlmočenia a prekladu. Hospodársky vplyv by bol dvojaký: po prvé, náklady na zavedenie služieb s cieľom zabezpečiť rešpektovanie práv a po druhé, zisk v súvislosti so zníženými nákladmi na odvolacie konania.

V posúdení vplyvu sa zistilo, že kombinácia možnosti b) s možnosťou e) je prístup, ktorý treba uprednostniť, pretože maximalizuje synergie medzi legislatívnym a nelegislatívnym opatrením. Preto by na toto rámcové rozhodnutie mal nadväzovať dokument o najlepšej praxi.

2. KONTEXT

6. V článku 6 Zmluvy o Európskej únii (Zmluvy o EÚ) sa stanovuje, že Európska únia má rešpektovať základné práva zaručené Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd (EDLP) a vyplývajúce z ústavných tradícií, ktoré sú pre členské štáty spoločné. Európsky parlament, Rada a Komisia navyše v decembri 2000 spoločne podpísali a slávnostne vyhlásili Chartu základných práv Európskej únie.

7. V záveroch predsedníctva z Európskej rady v Tampere¹ sa uvádza, že vzájomné uznávanie by sa malo stať základným kameňom justičnej spolupráce, ale zároveň sa v nich upozorňuje, že vzájomné uznávanie „...a potrebná aproximácia právnych predpisov by umožnili [...] súdnu ochranu individuálnych práv“².
8. V oznámení Komisie Rade a Európskemu parlamentu z 26. júla 2000 o vzájomnom uznávaní konečných rozhodnutí v trestných veciach³ sa uvádza, že „preto je potrebné zabezpečiť, nielen to, aby v dôsledku uplatňovania tejto zásady [vzájomného uznávania] neutrpelo zaobchádzanie s podozrivými a právo na obhajobu, ale aby sa v procese dokonca zlepšili záruky“.
9. Potvrdilo sa to v programe opatrení určených na uplatňovanie zásady vzájomného uznávania súdnych rozhodnutí v trestných veciach⁴ (ďalej len „program opatrení“), ktorý prijala Rada a Komisia. Zdôrazňuje sa v ňom, že „vzájomné uznávanie vo veľkej miere závisí od počtu parametrov, ktoré určujú jeho účinnosť“.
10. Medzi tieto parametre patria mechanizmy ochrany práv podozrivých (parameter 3) a vymedzenie spoločných minimálnych štandardov potrebných na umožnenie uplatňovania zásady vzájomného uznávania (parameter 4). Tento návrh rámcového rozhodnutia predstavuje zakomponovanie uvedeného cieľa rozšírenia ochrany individuálnych práv.

3. PRÁVO NA PREKLAD A TLMOČENIE STANOVENÉ V EDĽP

11. V článku 5 EDĽP – Právo na slobodu a bezpečnosť – sa stanovuje, že:

„1. Každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom: (...)

f) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby..., proti ktorej prebieha konanie o... vydanie.

2. Každý, kto je zatknutý, musí byť oboznámený bez meškania a v jazyku, ktorému rozumie, s dôvodmi svojho zatknutia a s každým obvinením proti nemu.“

(...)

4. Každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.“

A v článku 6 – Právo na spravodlivý súdne konanie – sa stanovuje, že:

„3. Každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva:

a) byť bez meškania a v jazyku, ktorému rozumie, podrobne oboznámený s povahou a dôvodom obvinenia proti nemu;

---

¹ Dňa 15. a 16. októbra 1999.

² Záver 33.

³ KOM(2000) 495, 29.7.2000.

⁴ Ú. v. ES C 12, 15.1.2001, s. 10.

(...)

e) mať bezplatnú pomoc tlmočníka, ak nerozumie jazyku používanému pred súdom alebo týmto jazykom nehovorí.“

Charta základných práv Európskej únie uvádza tieto práva v článku 6 a v článkoch 47 až 50.

12. Európsky súd pre ľudské práva (ESLP) rozhodol o článku 6 EDLP, že obvinený má právo na bezplatné tlmočenie aj v prípade jeho usvedčenia, že má právo na to, aby dostal dokumenty opisujúce obvinenie v jazyku, ktorému rozumie, že tlmočenie musí byť dostatočné na to, aby obvinenej osobe umožnilo rozumieť konaniu a že tlmočník musí byť kompetentný. To, že obvinený má právo na bezplatné tlmočenie aj v prípade jeho usvedčenia, sa ustanovilo vo veci *Luedicke, Belkacem a Koç proti Nemecku*⁵. Vo veci *Kamasinski proti Rakúsku*⁶ sa ustanovilo, že poskytnuté tlmočenie musí byť na dostatočne vysokej úrovni, aby obžalovanému umožnilo rozumieť prípadu vedenému proti nemu a obhajovať sa. Toto právo sa vzťahuje na dokumentačný materiál a predsúdne konanie. Európsky súd pre ľudské práva rozhodol, že úroveň tlmočenia musí byť „adekvátna“ a podrobnosti obvinenia sa osobe musia poskytnúť v jazyku, ktorému rozumie (*Brozicek proti Taliansku*⁷). To, že obžalovaný primerane ovláda jazyk používaný pred súdom, musia dokázať súdne orgány a obžalovaný nemusí dokazovať, že tento jazyk neovláda⁸ primerane. Tlmočník musí byť kompetentný a sudca musí zabezpečiť spravodlivosť konania (*Cuscani proti Spojenému kráľovstvu*⁹).

4. OSOBITNÉ USTANOVENIA

13. Návrh rámcového rozhodnutia stanovuje základné povinnosti a opiera sa o EDLP a judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva. Diskusné fórum o viacjazyčnosti a odbornej príprave tlmočníkov¹⁰ vypracovalo správu s odporúčaniami pre kvalitu tlmočenia a prekladu. Táto správa bola výsledkom stretnutí diskusného fóra, ktoré usporiadalo Generálne riaditeľstvo Komisie pre tlmočenie v rokoch 2008 s cieľom zistiť, či existuje potreba akcie a ak áno, akú akciu by bolo možné vykonať. Fórum dospelo k záveru, že takáto potreba existuje a vytvorilo odporúčania, ako zlepšiť poskytovanie kompetentných a kvalifikovaných tlmočníkov v trestnom konaní. K týmto odporúčaniam patrí aj študijný plán v odbore súdneho tlmočenia a systém akreditácie, certifikácie a registrácie súdnych tlmočníkov.

⁵ 28. novembra 1978, *séria A č. 29*. „46. Súd teda konštatuje, že bežný význam pojmu [...] ‚bezplatný‘ v článku 6 ods. 3 písm. e) [...] je potvrdený cieľom a účelom článku 6. Súd dospel k záveru, že právo chránené článkom 6 ods. 3 písm. e), znamená pre každého, kto nehovorí jazykom alebo nerozumie jazyku používanému pred súdom, právo na poskytnutie bezplatnej pomoci tlmočníka bez toho, aby sa následne od neho spätne vymáhala úhrada nákladov, ktoré takto vzniknú.“

⁶ 19. decembra 1989, *séria A č. 168*.

⁷ 19. decembra 1989, (10964/84) [1989] EDLP 23.

⁸ „41 [...] talianske súdne orgány mali prijať opatrenia na jeho dodržanie s cieľom zabezpečiť splnenie požiadaviek článku 6 ods. 3 písm. a) (článok 6-3-a), pokiaľ nemali možnosť dokázať, že žiadateľ v skutočnosti taliančinu ovládal dostatočne na to, aby z oznámenia vyrozumel význam listu, ktorým mu boli oznámené obvinenia vznesené proti nemu. Žiadny takýto dôkaz sa nenachádza v dokumentoch spisu alebo výpovediach svedkov vypočutých 23. apríla 1989. V tomto bode preto došlo k porušeniu článku 6 ods. 3 písm. a) (čl. 6-3-a).“

⁹ 24. septembra 2002 – č. 3277/96

¹⁰ http://ec.europa.eu/commission_barroso/orban/docs/FinalL_Reflection_Forum_Report_en.pdf

Článok 1 – Rozsah pôsobnosti

14. Rozsah pôsobnosti rozhodnutia zahŕňa všetky osoby podozrivé v súvislosti s trestným činom až do konečného usvedčenia (vrátane akéhokoľvek odvolania). V tejto súvislosti sa používa pojem „podozrivý“ na označenie takýchto osôb. Tento pojem sa používa ako nezávislý pojem, bez ohľadu na označenie takýchto osôb vo vnútroštátnom konaní.
15. Keďže v judikatúre ESĽP sa vysvetlilo, že na osoby vypočúvané v súvislosti s trestnými činmi, či už formálne obvinenými alebo nie, by sa mali vzťahovať ustanovenia článku 6 EDĽP, aj osoby zatknuté alebo zadržané v súvislosti s obvinením z trestného činu by mali patriť do rozsahu pôsobnosti tohto ustanovenia. Tieto práva sa začínajú uplatňovať od chvíle, keď je osoba oboznámená s tým, že je podozrivá zo spáchania trestného činu (napríklad pri zatknutí alebo keď už podozrivá osoba nemôže voľne opustiť policajnú väzbu).

V tomto článku sa vysvetľuje, že návrh sa vzťahuje aj na prípady európskeho zatýkacieho rozkazu. Dôležitý bod je skutočnosť, že do rozsahu pôsobnosti patria aj prípady európskeho zatýkacieho rozkazu, pretože rámcové rozhodnutie týkajúce sa európskeho zatýkacieho rozkazu sa na tieto práva vzťahuje iba všeobecne. Z tohto pohľadu návrh predstavuje ďalší rozvoj článku 5 EDĽP.

Článok 2 – Právo na tlmočenie

16. V tomto článku sa stanovuje základná zásada, že tlmočenie by sa malo zabezpečiť počas vyšetrovacej a súdnej fázy konania, t. j. počas policajného výsluchu, súdneho pojednávania a akéhokoľvek predbežného pojednávania alebo odvolania. Toto právo je rozšírené aj o právne poradenstvo poskytované podozrivému, ak jeho právny zástupca hovorí jazykom, ktorému nerozumie.

Článok 3 – Právo na preklad základných dokumentov

17. Podozrivý má právo na preklad základných dokumentov s cieľom zabezpečiť spravodlivosť konania. Vo veci *Kamasinski proti Rakúsku*¹¹ Európsky súd pre ľudské práva uviedol, že právo na tlmočenie sa vzťahuje na „dokumentačný materiál“ a obvinený by mal byť dostatočne oboznámený s prípadom vedenom proti nemu, aby sa mohol obhajovať¹². K základným dokumentom v trestnom konaní by preto mala patriť žaloba alebo obvinenie a všetky relevantné dokumentačné materiály ako výpovede hlavných svedkov, ktoré sú potrebné na „podrobné oboznámenie sa s povahou a príčinou obvinenia

¹¹ 19. decembra 1989, séria A č. 168.

¹² „74. Právo [...] na bezplatnú pomoc tlmočníka sa vzťahuje nielen na ústne vyhlásenia počas súdneho pojednávania, ale aj na listinný materiál a predsúdne konanie. Odsek 3 písm. e) (článok 6-3-e) znamená, že osoba „obvinená z trestného činu“, ktorá nerozumie jazyku používanému pred súdom alebo týmto jazykom nehovorí, má právo na bezplatnú pomoc tlmočníka pri preklade alebo tlmočení všetkých dokumentov alebo vyhlásení počas konania použitých proti nej, pri ktorých je pre túto osobu nevyhnutné, aby im rozumela, alebo aby sa preložili do jazyka, ktorý používa súd s cieľom využiť spravodlivý proces. [...] V odseku 3 písm. e) (článok 6-3-e) sa však nezachádza až tak ďaleko, aby sa vyžadoval písomný preklad všetkých položiek listinných dôkazov alebo úradných listín počas postupu. Poskytnutá tlmočnická pomoc by mala byť taká, aby umožnila obžalovanému oboznámiť sa s prípadom vedenom proti nemu a obhajovať sa, najmä tak, že bude môcť súdu predkladať svoju verziu udalostí. Vzhľadom na potrebu, aby bolo právo zaručené odsekom 3 písm. e) (článok 6-3-e) praktické a účinné, povinnosť príslušných orgánov sa neobmedzuje na ustanovenie tlmočníka, ale ak sú za konkrétnych okolností vyzvané, môže sa rozšíriť o následnú kontrolu adekvátnosti poskytnutého tlmočenia (pozri rozsudok Artico).“

vzneseného proti danej osobe“ v súlade s článkom 6 ods. 3 písm. a) EDĽP. Zabezpečiť by sa mal aj preklad akéhokoľvek príkazu na zadržanie alebo príkazu, ktorý pozbavuje osobu slobody a rozsudku, ktorý je pre príslušnú osobu potrebný na uplatnenie práva odvolať sa (protokol EDĽP 7, článok 2).

Pokiaľ ide o konanie týkajúce sa výkonu európskeho zatýkacieho rozkazu, tento európsky zatýkací rozkaz by sa mal preložiť.

Článok 4 – Členské štáty znášajú náklady na tlmočenie a preklad

18. V tomto článku sa stanovuje, že náklady na tlmočenie a preklad znášajú členské štáty. To, že obvinený má právo na bezplatné tlmočenie aj v prípade jeho usvedčenia, sa ustanovilo vo veci *Luedicke, Belkacem a Koç proti Nemecku*¹³.

Článok 5 – Kvalita tlmočenia a prekladu

19. V tomto článku sa stanovuje základná požiadavka s cieľom zabezpečiť kvalitu tlmočenia a prekladu. Odporúčania v tejto súvislosti obsahuje správa diskusného fóra o viacjazyčnosti a odbornej príprave tlmočníkov¹⁴.

Článok 6 – Ustanovenie o zákaze zníženia úrovne ochrany

20. Účelom tohto článku je zabezpečiť, aby stanovenie spoločných minimálnych štandardov v súlade s týmto rámcovým rozhodnutím nevedlo k zníženiu štandardov v určitých členských štátoch a aby sa zachovali štandardy stanovené v Európskom dohovore o ľudských právach. Členským štátom zostáva úplná voľnosť stanoviť vyššie štandardy, ako sú štandardy dohodnuté v tomto rámcovom rozhodnutí.

Článok 7 – Vykonávanie

21. V tomto článku sa od členských štátov vyžaduje, aby rámcové rozhodnutie vykonali do **x/xx/ 20xx** a v rovnakej lehote poslali Rade a Komisii znenie ustanovení, ktorými sa zabezpečuje transpozícia do vnútroštátnych právnych predpisov.

Článok 8 – Správa

22. **XX** mesiacov po vykonaní musí Komisia predložiť Európskemu parlamentu a Rade správu, v ktorej posúdi mieru, v akej členské štáty prijali potrebné opatrenia s cieľom splniť ustanovenia tohto rámcového rozhodnutia a k tejto správe podľa potreby pripojí legislatívne návrhy.

Článok 9 – Nadobudnutie účinnosti

23. V tomto článku sa stanovuje, že rámcové rozhodnutie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

---

¹³ „46. Súd teda konštatuje, že bežný význam pojmu [...] ‚bezplatný‘ v článku 6 ods. 3 písm. e) [...] je potvrdený cieľom a účelom článku 6. Súd dospel k záveru, že právo chránené článkom 6 ods. 3 písm. e), znamená pre každého, kto nehovorí jazykom používaným pred súdom, alebo tomuto jazyku nerozumie, právo na poskytnutie bezplatnej pomoci tlmočníka bez toho, aby sa následne od neho späť vymáhala úhrada nákladov, ktoré takto vzniknú.“

¹⁴ Pozri poznámku pod čiarou č. 10.

5. ZÁSADA SUBSIDIARITY

24. Cieľ návrhu sa nedá uspokojivo dosiahnuť iba na úrovni členských štátov, pretože návrh má podporiť vzájomnú dôveru členských štátov a preto je dôležité dohodnúť spoločný minimálny štandard, ktorý sa uplatňuje v celej Európskej únii. Návrh zblíži podstatné procesné pravidlá týkajúce sa tlmočenia a prekladu v trestnom konaní, aby sa budovala vzájomná dôvera. Návrh je preto v súlade so zásadou subsidiarity.

6. ZÁSADA PROPORCIONALITY

25. Návrh je v súlade so zásadou proporcionality, pretože neprekračuje minimum nevyhnutné na dosiahnutie uvedeného cieľa na európskej úrovni, ani rámec nevyhnutný na tento účel.

Návrh

RÁMCOVÉ ROZHODNUTIE RADY

o práve na tlmočenie a preklad v trestnom konaní

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii, a najmä na jej článok 31 ods. 1 písm. c),

so zreteľom na návrh Komisie,

so zreteľom na stanovisko Európskeho parlamentu,

keďže:

- (1) Európska únia si stanovila za cieľ zachovať a rozvíjať oblasť slobody, bezpečnosti a spravodlivosti. Podľa záverov Európskej rady v Tampere z 15. a 16. októbra 1999, a najmä bodu 33 týchto záverov, by sa mala zásada vzájomného uznávania stať základom justičnej spolupráce v občianskoprávných aj trestných veciach v rámci Európskej únie.
- (2) Rada prijala 29. novembra 2000 v súlade so závermi z Tampere program opatrení určených na uplatňovanie zásady vzájomného uznávania v trestných veciach¹⁵. V úvode programu opatrení sa uvádza, že vzájomné uznávanie je „určené na posilnenie spolupráce medzi členskými štátmi, ale aj na zlepšenie ochrany individuálnych práv“.
- (3) Uplatňovanie zásady vzájomného uznávania súdnych rozhodnutí v trestných veciach zahŕňa predpoklad, že členské štáty majú vzájomnú dôveru v systémy trestného súdnictva ostatných členských štátov. Rozsah uplatňovania vzájomného uznávania do veľkej miery závisí od viacerých parametrov, ku ktorým patria „mechanizmy ochrany práv [...] podozrivých“¹⁶ a spoločné minimálne štandardy potrebné na umožnenie uplatňovania zásady vzájomného uznávania.
- (4) Vzájomné uznávanie môže účinne fungovať iba v atmosfére istoty, keď nielen súdne orgány, ale aj všetci účastníci trestného procesu považujú rozhodnutia súdnych orgánov iných členských štátov za rovnocenné s vlastnými rozhodnutiami, čo zahŕňa „nielen dôveru v primeranosť predpisov svojho partnera, ale aj dôveru v správne uplatňovanie týchto predpisov“¹⁷.

---

¹⁵ Ú. v. ES C 12, 15.1.2001, s. 10.

¹⁶ Ú. v. ES C 12, 15.1.2001, s. 10.

¹⁷ KOM(2000) 495, 26.7.2000, s. 4.

- (5) Aj keď všetky členské štáty sú stranami Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (EDLP), skúsenosť dokazuje, že táto skutočnosť sama o sebe nezabezpečuje vždy dostatočný stupeň dôvery v systémy trestného súdnictva iných členských štátov.
- (6) Článok 31 ods. 1 Zmluvy o Európskej únii stanovuje „zabezpečovanie zlučiteľnosti predpisov uplatniteľných v členských štátoch, ak je to nevyhnutné na zlepšenie tejto spolupráce [justičnej spolupráce v trestných veciach]“. Spoločné minimálne štandardy by mali viesť k zvýšenej istote v systémoch trestného súdnictva všetkých členských štátov, čo by následne malo viesť k účinnejšej justičnej spolupráci v atmosfére vzájomnej dôvery.
- (7) Takéto spoločné štandardy by sa mali uplatňovať v oblastiach tlmočenia a prekladu v trestnom konaní. S cieľom posilniť potrebnú istotu členských štátov sa v tomto rámcovom rozhodnutí stanovujú základné spoločné štandardy týkajúce sa tlmočenia a prekladu v trestnom konaní v Európskej únii, ktoré odzrkadľujú tradície členských štátov v uplatňovaní príslušných ustanovení EDLP.
- (8) Právo na tlmočenie a preklad pre tých, ktorí nerozumejú jazyku konania, je zakotvené v článkoch 5 a 6 EDLP v súlade s výkladom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Ustanovenia tohto rámcového rozhodnutia umožňujú uplatňovanie týchto práv v praxi.
- (9) Ustanovenia tohto rámcového rozhodnutia by mali zabezpečiť, aby prostredníctvom poskytnutia bezplatnej a presnej jazykovej pomoci bolo chránené právo podozrivého, ktorý nerozumie jazyku konania ani týmto jazykom nehovorí, rozumieť obvineniam vznesenými proti nemu a konaniu, aby mohol uplatniť svoje práva na obhajobu. Táto pomoc by sa v prípade potreby mala rozšíriť aj na styk podozrivého s obhajcom.
- (10) Primeraná pomoc by sa mala poskytnúť aj podozrivým s poruchou sluchu alebo reči.
- (11) Povinnosť starostlivosti o podozrivých, ktorí nerozumejú konaniu alebo ho nedokážu sledovať, je základom spravodlivého výkonu spravodlivosti. Prokuratúra, orgány presadzovania práva a súdne orgány by preto mali zabezpečiť, aby podozriví v potenciálne slabej pozícii mohli účinne uplatňovať svoje práva. Tieto orgány by mali dávať pozor na akúkoľvek potenciálnu slabú stránku a prijímať primerané kroky na zabezpečenie týchto práv. Mali by sa tak vždy správať v prípadoch, keď je podozrivá alebo obvinená osoba mladistvá, alebo keď trpí poruchami, ktoré jej bránia v aktívnej účasti na konaní.
- (12) Členské štáty by mali mať povinnosť poskytovať odbornú prípravu pre sudcov, právnych zástupcov a ďalších relevantných zamestnancov súdu, aby zabezpečili kvalitu tlmočenia a prekladu.
- (13) Toto rámcové rozhodnutie rešpektuje základné práva a dodržiava zásady priznané v Charte základných práv Európskej únie. Vyznačuje sa najmä úsilím o podporu práva na slobodu, práva na spravodlivý proces a práv na obhajobu.
- (14) Keďže cieľ dosiahnuť spoločné minimálne štandardy nemôžu členské štáty dosiahnuť jednostranným konaním ale len konaním na úrovni Európskej únie, Rada môže prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity uvedenou v článku 2 Zmluvy o Európskej únii a vymedzenou v článku 5 Zmluvy o založení Európskeho

spoločenstva. V súlade so zásadou proporcionality stanovenou v už uvedenom článku 5, toto rámcové rozhodnutie neprekračuje rozsah nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa,

PRIJALA TOTO RÁMCOVÉ ROZHODNUTIE:

Článok 1
Rozsah pôsobnosti

1. Týmto rámcovým rozhodnutím sa stanovujú pravidlá týkajúce sa práv na tlmočenie a preklad v trestnom konaní a konaní v súvislosti s výkonom európskeho zatýkacieho rozkazu.
2. Tieto práva sa vzťahujú na akúkoľvek osobu od chvíle, keď príslušné orgány členského štátu informujú túto osobu, že je podozrivá zo spáchania trestného činu, až do ukončenia konania („podozrivý“).

Článok 2
Právo na tlmočenie

1. Členské štáty zabezpečia, aby sa podozrivému, ktorý nerozumie jazyku príslušného trestného konania ani týmto jazykom nehovorí, poskytlo tlmočenie s cieľom zaručiť spravodlivosť trestného konania. Tlmočenie sa poskytne počas tohto konania pred vyšetrovacími a súdnymi orgánmi vrátane policajného výsluchu, všetkých nevyhnutných stretnutí podozrivého s jeho právnym zástupcom, všetkých súdnych pojednávaní a akýchkoľvek potrebných predbežných pojednávaní.
2. Členské štáty zabezpečia, aby sa v prípade potreby právne poradenstvo poskytované v priebehu trestného konania podozrivému tlmočilo.
3. Členské štáty zabezpečia, aby fungoval postup, pomocou ktorého je možné uistiť sa, či podozrivý rozumie jazyku trestného konania a týmto jazykom hovorí.
4. Členské štáty zabezpečia, aby existovalo právo odvolať sa proti rozhodnutiu, v ktorom sa konštatuje, že tlmočenie nie je potrebné.
5. Právo na tlmočenie zahŕňa pomoc osobám s poruchami sluchu alebo reči.
6. Pokiaľ ide o konanie týkajúce sa výkonu európskeho zatýkacieho rozkazu, členské štáty zabezpečia, aby sa každej osobe, ktorá nerozumie jazyku konania ani týmto jazykom nehovorí, poskytlo počas konania tlmočenie.

Článok 3
Právo na preklad základných dokumentov

1. Členské štáty zabezpečia, aby sa podozrivému, ktorý nerozumie jazyku príslušného trestného konania, poskytol preklad všetkých základných dokumentov s cieľom zaručiť spravodlivosť trestného konania.

2. Medzi základné dokumenty, ktoré sa majú preložiť, patrí príkaz na zadržanie, ktorým sa osoba pozbavuje slobody, obžaloba/obvinenie, základné listinné dôkazy a rozsudok.
3. Podozrivý alebo jeho právny zástupca môže predložiť odôvodnenú žiadosť o preklad ďalších dokumentov vrátane písomného právneho poradenstva od právneho zástupcu podozrivého.
4. Členské štáty zabezpečia, aby existovalo právo odvolať sa proti rozhodnutiu o odmietnutí prekladu akýchkoľvek dokumentov uvedených v odseku 2.
5. Pokiaľ ide o konanie týkajúce sa výkonu európskeho zatýkacieho rozkazu, členské štáty zabezpečia, aby sa každej osobe, ktorá je účastníkom takéhoto konania a ktorá nerozumie jazyku, v ktorom je európsky zatýkací rozkaz vydaný, poskytol preklad uvedeného dokumentu.

Článok 4

Členské štáty znášajú náklady na tlmočenie a preklad

Členské štáty znášajú náklady na tlmočenie a preklad vyplývajúce z uplatňovania článkov 2 a 3.

Článok 5

Kvalita tlmočenia a prekladu

1. Tlmočenie a preklad sa poskytuje takým spôsobom, aby sa zabezpečilo, že podozrivý môže úplne uplatňovať svoje práva.
2. Členské štáty poskytujú odbornú prípravu pre sudcov a právnikov a ďalších relevantných zamestnancov súdu, aby sa zabezpečilo, že podozrivý rozumie konaniu.

Článok 6

Ustanovenie o zákaze zníženia úrovne ochrany

Nič v tomto rámcovom rozhodnutí sa nevykladá ako obmedzovanie alebo odchýlka od akýchkoľvek práv a procesných záruk, ktoré môžu byť zabezpečené podľa Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd alebo podľa právnych predpisov ktorýchkoľvek členských štátov, ktoré poskytujú vyššiu úroveň ochrany.

Článok 7

Vykonávanie

Členské štáty prijímú opatrenia potrebné na dodržiavanie ustanovení tohto rámcového rozhodnutia najneskôr do .....¹⁸.

V rovnakej lehote pošlú členské štáty Rade a Komisii znenie ustanovení, ktorými sa do ich vnútroštátnych právnych predpisov transponujú povinnosti, ktoré im boli uložené týmto rámcovým rozhodnutím.

---

¹⁸ 24 mesiacov po uverejnení tohto rámcového rozhodnutia v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Článok 8

Správa

Komisia do .....¹⁹ predloží Európskemu parlamentu a Rade správu, v ktorej posúdi mieru, do akej členskej štáty prijali potrebné opatrenia, aby splnili ustanovenia tohto rámcového rozhodnutia, a podľa potreby pripojí k tejto správe legislatívne návrhy.

Článok 9

Nadobudnutie účinnosti

Toto rámcové rozhodnutie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

V Bruseli

*Za Radu
predseda*

---

¹⁹ 36 mesiacov po uverejnení tohto rámcového rozhodnutia v *Úradnom vestníku Európskej únie*.